

Ocena efektywności pomocy udzielanej uczniowi

Opracowała
mgr Jadwiga Bargieł

- Celem udzielanej przez nas uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej jest rozpoznawanie jego możliwości psychofizycznych oraz rozpoznawanie i zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.

- Zgodnie z tym, zaplanowane i realizowane przez nas oddziaływania pomocowe zakładały powodowanie zmian w rozwoju deficytowych sprawności psychofizycznych, w zasobie wiedzy i umiejętności, postawach i zachowaniach uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych- więc teraz musimy sprawdzić i ocenić:

- Czy i w jakim zakresie zrealizowaliśmy zakładane cele oddziaływań podjętych wobec ucznia?
- Co ułatwiło, a co utrudniało ich realizację?
- Czy zmiany rzeczywiście zaszły i czy kierunek tych zmian jest pożądany?
- Jakie korzyści odniósł uczeń w aspekcie rozwojowym, edukacyjnym oraz społecznym i na ile są one trwałe?

- Istotnym elementem procesu tak właśnie rozumianej oceny jest zbieranie przez zespół informacji zwrotnych, jakie można pozyskać, wykorzystując różne strategie i techniki:
  - Wywiady i ankiety,
  - Rozmowę kierowaną,
  - Obserwację,
  - Analizę dokumentów oraz prac ucznia.

- Informacje zwrotne, udzielane przez ucznia, jego rodziców, nauczycieli i specjalistów pracujących z nim bezpośrednio, pozwalają czuwać nad jakością oddziaływań pomocowych, w tym nad prawidłowym przebiegiem prowadzonych z uczniem zajęć indywidualnych lub grupowych.

- Ocena efektywności podjętych oddziaływań z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej może przybierać różne formy, istotne jednak, aby zawsze rozpoczynała się od ustalenia **celu**, jakiemu ma służyć, oraz przyjęcia odpowiednich **kryteriów** i **wskaźników** tej oceny. Znaczący problematyki ewaluacyjnej wyróżniają **pięć takich kryteriów**, którymi są:

1. Trafność (adekwatność), czyli stopień, w jakim przyjęte przez nas cele zaplanowanych i podjętych oddziaływań pomocowych są zgodne z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz indywidualnymi możliwościami psychofizycznymi ucznia. Podstawowe pytania, które n-le powinni sobie zadać to:

- Jakie były cele udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej?
- Czy założone cele odpowiadały indywidualnym jego potrzebom i możliwościom?
- Czy cele zostały osiągnięte w zakładanym czasie? Jeśli tak się nie stało to dlaczego?
- Czy dotychczasowe cele oddziaływań wobec ucznia powinny być zachowane, czy też potrzebne są w tym zakresie modyfikacje?

1. **Skuteczność**, czyli stopień, w jakim osiągnięto zakładane cele. Porównanie tego, co zostało zrobione, z tym co było planowane:
  - Czy to, co osiągnięto, jest tym co wobec ucznia planowano?
  - Jakie są podstawowe skutki udzielanej uczniowi pomocy?
  - Jakie są wskaźniki poszczególnych skutków, jakie jest źródło informacji potrzebnych do identyfikacji tych wskaźników, w jaki sposób mierzone wskaźniki?

3. Efektywność, czyli relacja między założeniami udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej a uzyskanymi rezultatami. Podstawowe pytania powinny więc sprawdzić:

- W jaki sposób oszacowano zakres , sposób, formę i czas udzielanej uczniowi pomocy?
- Jakie są kompetencje osobiste i profesjonalne osób udzielających uczniowi pomocy?
- Jakie czynniki miały wpływ na uzyskane (lub nie) rezultaty?

1. **Użyteczność**, a więc ocena szerszych konsekwencji podjętych wobec ucznia oddziaływań pomocowych o charakterze rozwojowym, dydaktycznym, społecznym- zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Podstawowe pytania powinny dotyczyć kwestii:

- Czy udzielona pomoc spełniła oczekiwania adresata, a więc ucznia i jego rodziców?
- Jakie są opinie ucznia, jego rodziców i nauczycieli na temat mocnych i słabych stron udzielonej pomocy?
- Jakimi kryteriami kierują się nauczyciele i specjaliści będący realizatorami udzielanej uczniowi pomocy sugerując, że dana forma tej pomocy powinna być kontynuowana, zmodyfikowana lub zaniechana?

- Jakimi kryteriami kierują się odbiorcy pomocy – uczeń i jego rodzice – sugerując, że dana forma tej pomocy powinna być kontynuowana, zmodyfikowana lub zaniechana.

5. **Trwałość**, czyli stopień, w jakim efekty udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej działają po jej zakończeniu. Tutaj należy sprawdzić:

- Czy efekty działania są trwałe, długookresowe?
- Jakie wskaźniki o tym świadczą?

- Ocena efektów udzielanej uczniom pomocy jest procesem wymagającym czasu, trzeba więc z odpowiednim wyprzedzeniem zaplanować jego przebieg.
- To zadanie głównie dla **koordynatora**, który powinien- wspólnie z pozostałymi członkami zespołu- określić m.in.:
- Jakie dane będą potrzebne do takiej oceny, z jakich dokumentów i od kogo należy je pozyskać?

- Który z nauczycieli i specjalistów, w jakim zakresie, jakimi metodami, technikami czy narzędziami i w jakim czasie będzie zbierał informacje zwrotne od uczniów i ich rodziców?
- Jakie narzędzia posłużą nam do przeprowadzenia oceny efektów realizowanej przez siebie formy pomocy?

- Kto, w jaki sposób i na kiedy zgromadzi niezbędną dokumentację, przygotowuje narzędzia badawcze (kwestionariusze wywiadów, ankiety, arkusze obserwacyjne)?
- Ocena efektywności ma sens wtedy, gdy przeprowadzona jest uczciwie i rzetelnie.